

Maksutase ja ulkomainen varallisuusasema 2013

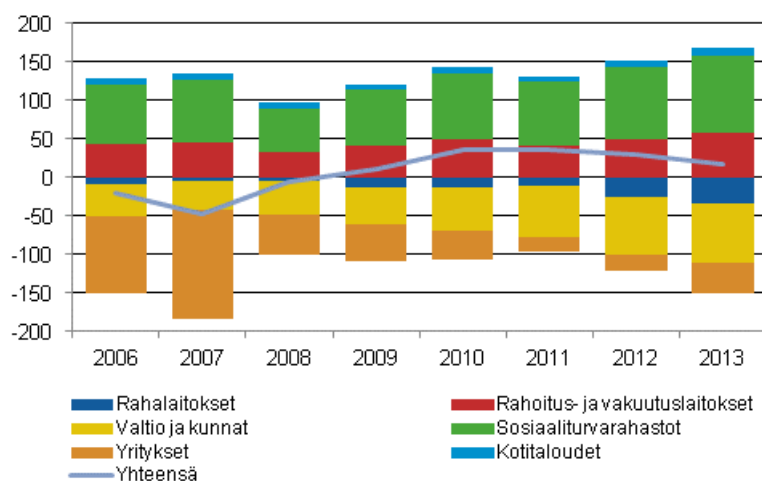
Suomen ulkomainen nettovarallisuusasema pieneni vuonna 2013

Suomen ulkomaisen nettovarallisuusaseman pienenemiseen vuonna 2013 vaikutti huomattavasti suomalaisten yritysten arvopaperimuotoisen velan kasvaminen.

Rahoitustase ja ulkomainen varallisuusasema

Vuonna 2013 Suomeen tuotiin ulkomaista pääomaa nettomääräisesti 2,5 mrd. euroa. Suomalaisten ulkomainen nettovarallisuus vuoden lopussa oli 17,7 mrd. euroa, kun se vuotta aiemmin oli 29,2 mrd. euroa. Nettovarallisuutta laskivat valuuttakurssi- ja muiden arvostuserien muutokset 9,0 mrd. euron verran. Yrityssektorin nettovarallisuusasema pieneni eniten, sillä sen arvopaperivelka kasvoi 19,9 mrd. euroa vuonna 2013.

Ulkomainen nettovarallisuusasema sektoreittain vuosina 2006–2013, miljardia euroa

Arvopaperisijoitukset

Ulkomaiset sijoittajat hankkivat suomalaisia arvopapereita vuonna 2013 yhteensä 14,4 mrd. euron arvosta. Vastaavasti Suomesta sijoitettiin ulkomaisiin arvopapereihin 9,0 mrd. euroa. Suomeen tuotiin siten pääomaa arvopaperisijoituksina nettomääräisesti 5,4 mrd. euroa.

Suorat sijoitukset

Suorien sijoitusten bruttosaamisia oli vuoden 2013 lopussa 141,6 mrd. euroa ja vastaavasti velkoja 94,1 mrd. euroa. Vuoden 2013 aikana saamiset vähenivät 3,7 mrd. euroa ja velat 9,7 mrd. euroa.

Vaihtotase

Vuoden 2013 vaihtotase oli 2,9 miljardia alijäämäinen, kun vuonna 2012 alijäämä oli 3,9 miljardia euroa. Alijäämään vaikuttivat erityisesti palvelut ja tulojen uudelleenjaon tili. Maksutaseen mukainen kauppataase oli lievästi positiivinen. Palvelutase oli 1,7 miljardia euroa alijäämäinen.

Sisällys

1. Suomen ulkomainen nettovarallisuusasema pieneni vuonna 2013.....	4
1.1 Rahoitustase ja ulkomainen varallisuusasema.....	4
1.2 Vaihtotase.....	10

Taulukot

Liitetaulukot

Liitetaulukko 1. Ulkomaiset bruttosaamiset sijoituslajeittain, kanta, milj. euroa.....	12
Liitetaulukko 2. Ulkomaiset saamiset ja velat sijoituslajeittain, virta, milj. euroa.....	12
Liitetaulukko 3. Vaihtotase maantieteelliset alueet, milj. euroa.....	14

Kuviot

Kuvio 1: Ulkomainen nettovarallisuus vuosina 2006–2014, miljardia euroa.....	4
Kuvio 2: Suomen ulkomainen nettovarallisuus sektoreittain 2006–2013, miljardia euroa.....	5
Kuvio 3: Suomesta ulkomaille suuntautuneiden arvopaperisijoitusten kannat vuonna 2013 sijoitussektoreittain, miljardia euroa.....	6
Kuvio 4: Suomesta ulkomaille suuntautuneiden arvopaperisijoitusten vuosimuutos 2006–2013, miljardia euroa.....	6
Kuvio 5: Suomalaisten yritysten arvopaperivelka, sijoitusvirrat vuosina 2006–2013, miljardia euroa.....	7
Kuvio 6: Suomalaisten yritysten arvopaperivelka, sijoituskannat vuosina 2006–2013, miljardia euroa.....	7
Kuvio 7: Suorien sijoitusten bruttosaamiset ja velat 2006 —2013, miljardia euroa.....	8
Kuvio 8: Suorien sijoitusten saadut ja maksetut tuotot 2006–2013, miljardia euroa.....	9
Kuvio 9: Suorien sijoitusten bruttosaamiset 2013, (osuudet sektoreittain).....	9
Kuvio 10: Vaihtotase alaerineen netto, vuosina 2008–2013, miljardia euroa.....	10
Kuvio 11: Suomen vienti 10 suurimpaan kohdemaan vuonna 2013, miljardia euroa.....	11
Kuvio 12: Suomesta ulkomaille suuntautuneen matkailun menot vuosina 2009–2013, miljardia euroa.....	11
Tietojen tarkentuminen.....	16
Laatuseloste: Suomen maksutase ja ulkomainen varallisuusasema.....	17

1. Suomen ulkomainen nettovarallisuusasema pieneni vuonna 2013

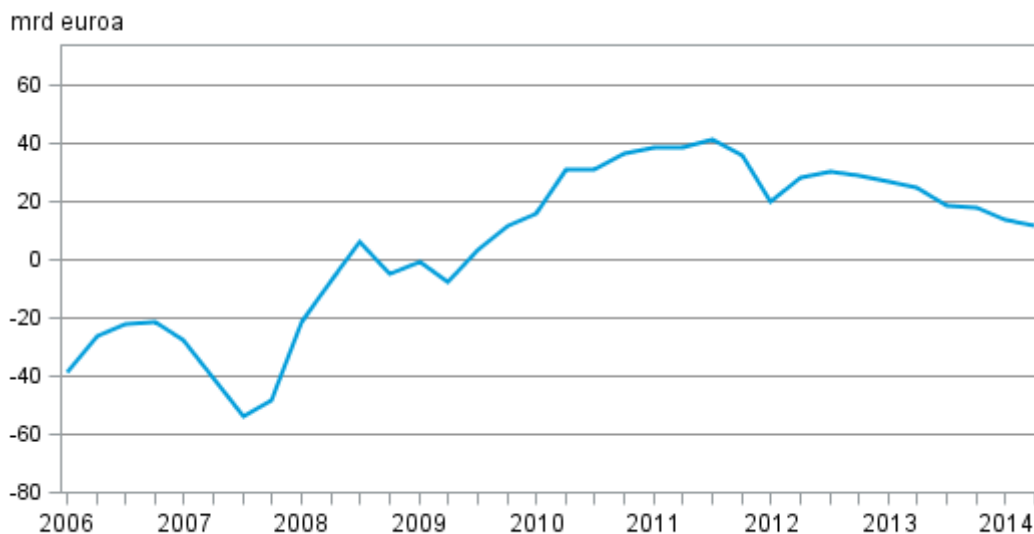
Suomessa siirryttiin uuden maksutasekäsikirjan (BPM6) mukaiseen maksutaseen ja ulkomaisen varallisuusaseman tilastointiin 11.7.2014. Vaihtotaseen alaerien aikasarja vuosille 2006-2012 ei ole täysin vertailukelpoinen vuoden 2013 kanssa luokitusmuutoksista johtuen. Rahoitustaseessa sekä ulkomaisessa varallisuusasemassa uusien tilastostandardien mukainen esitystapa kasvattaa bruttomääräisiä saamisia ja velkoja. Sen sijaan ulkomaiseen nettovarallisuusasemaan uusien kirjaustapojen vaikutus on pienempi.

Osana maksutasetilaston kansainvälisten tilastostandardien uudistumista ja maksutasetilastoinnin siirtoa Suomen Pankista Tilastokeskukseen Ulkomaiset suorat sijoitukset -tilasto on päätetty erottaa omaksi tilastokseen. Uusi vuositilasto julkaistaan ensimmäisen kerran 31.10.2014 Tilastokeskuksen verkkosivuilla koskien vuotta 2013. Tällöin julkaistaan tiedot suorista sijoituksista maittain ja toimialoittain uudistetun sijoitussuhdetta kuvaavan suuntaperiaatteen mukaisina.

1.1 Rahoitustase ja ulkomainen varallisuusasema

Vuonna 2013 Suomeen tuotiin ulkomaista pääomaa nettomääräisesti 2,5 mrd. euroa. Suomalaisten ulkomainen nettovarallisuus¹⁾ vuoden lopussa oli 17,7 mrd euroa, kun se vuotta aiemmin oli 29,2 mrd. euroa. Nettovarallisuutta laskivat valuuttakurssi- ja muiden arvostuserien muutokset 9,0 mrd. euron verran. Ulkomaisia saamisia oli 646,8 mrd. euroa ja velkoja 629,1 mrd. euroa.

Kuvio 1: Ulkomainen nettovarallisuus vuosina 2006–2014, miljardia euroa

1.1.1 Rahoitustase ja ulkomainen varallisuusasema sektoreittain

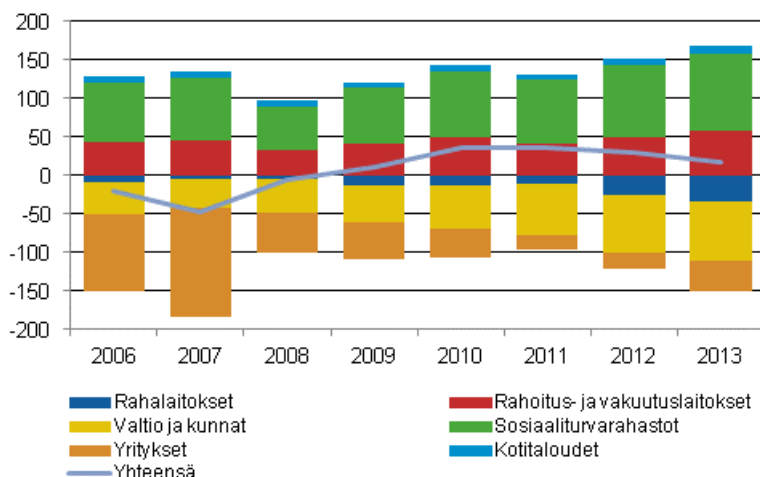
Muilla rahalaitoksilla (mm. pankit ja muut luottolaitokset) oli vuoden lopussa ulkomaisia saamisia 239,9 mrd. euroa ja velkoja 317,3 mrd. euroa. Nettovelka²⁾ koostui lähinnä talletusveloista, mutta myös suoriin sijoituksiin ja arvopapereihin liittyvistä veloista. Keskuspankin nettosaamiset³⁾ laskivat 41,2 mrd. euroon edellisen vuoden 90,0 mrd. eurosta. Lasku johtuu eurojärjestelmän sisäisten saamisten vähenemisestä.

1) Nettovarallisuus on bruttosaamiset-bruttovelat

2) Nettovelka on velka-saamiset

3) Nettosaamiset on saamiset-velat

Kuvio 2: Suomen ulkomainen nettovarallisuus sektoreittain 2006–2013, miljardia euroa

Muiden rahoituslaitosten (mm. sijoitusrahastot) ulkomaiset nettosaamiset kasvoivat edellisen vuoden 27,6 mrd. eurosta 35,0 mrd. euroon vuoden 2013 loppuun mennessä. Sijoitukset kohdistuivat enimmäkseen arvopapereihin.

Yritysten nettovelat ulkomaille kasvoivat 6,3 mrd. euroa vuoden aikana ollen vuoden lopussa 40,4 mrd. euroa. Yrityksillä oli vuoden lopussa ulkomaisia saamisia 126,6 mrd. euroa ja velkoja 167,0 mrd. euroa. Yritysten ulkomaiset saamiset ja velat koostuvat suurelta osin suorista sijoituksista. Suuri velkaerä on myöskin osakevelat.

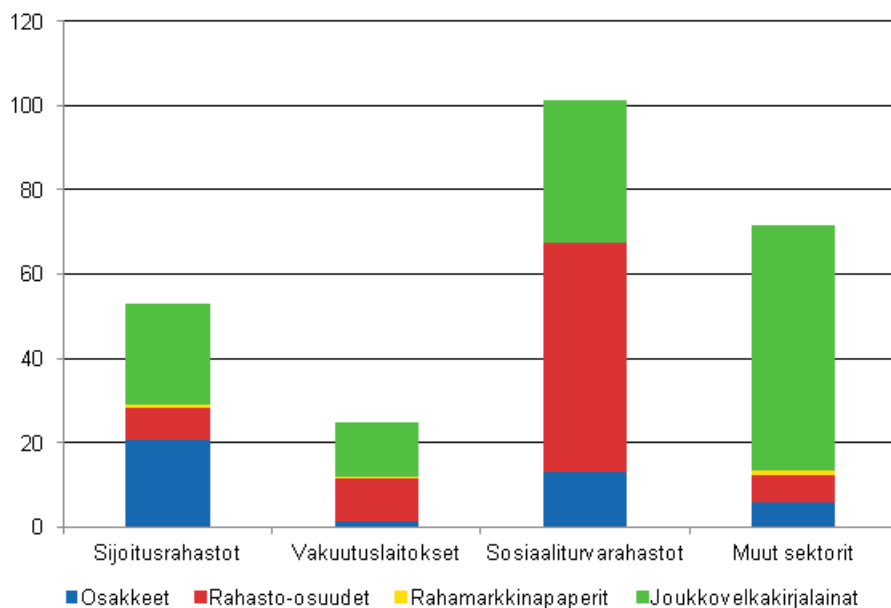
Maksutaseen mukainen valtionhallinnon ulkomainen bruttovelka oli vuoden 2013 lopussa 93,6 mrd. euroa, kun se vuotta aiemmin oli 97,5 mrd. euroa. Ulkomaisia saamisia valtionhallinnolla oli vuoden lopussa 19,1 mrd. euroa. Sosiaaliturvarahastojen ulkomaiset nettosaamiset kasvoivat 100,8 mrd. euroon edellisen vuoden 93,5 mrd. eurosta, johtuen suurimmaksi osaksi ulkomaisten arvopaperisijoitusten kasvusta.

1.1.2 Arvopaperisijoitukset Suomesta ulkomaille

Suomesta ulkomaisiin arvopapereihin suuntautuneiden sijoitusten arvo oli 9,0 miljardia vuonna 2013. Sijoituksia ulkomaisiin osakkeisiin tehtiin 4,8 mrd. eurolla, mikä oli 2,6 mrd. euroa enemmän kuin vuonna 2012. Ulkomaille rekisteröityjen sijoitusrahastojen rahasto-osuuksia hankittiin 2,4 mrd. euron arvosta, mikä on vähemmän kuin edellisvuonna. Myös sijoitukset pitkäaikaisiin joukkovelkakirjalainoihin supistuivat huomattavasti aiempiin vuosiin verrattuna sijoitusvirran ollessa 3,5 mrd. euroa vuonna 2013.

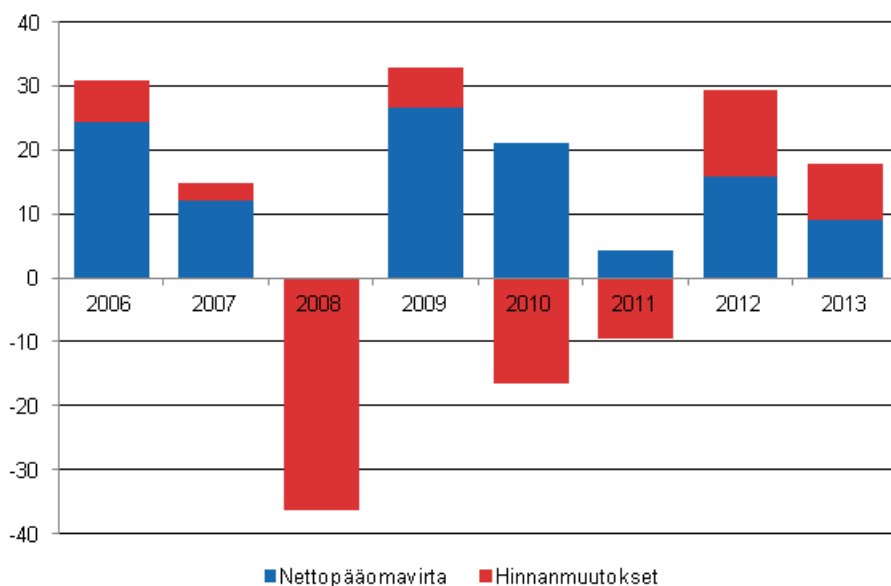
Eniten pääomaa ulkomaille veivät sosiaaliturvarahastot, jotka kasvattivat sijoituksiaan ulkomaisiin arvopapereihin 9,5 mrd. euroa. Sosiaaliturvarahastot lisäsivät ulkomaisia sijoituksiaan etenkin osakkeissa ja joukkovelkakirjalainoissa. Vakuutuslaitokset kasvattivat ulkomaisia sijoituksiaan 2,0 mrd. euroa, josta merkittävä osa oli sijoituksia joukkovelkakirjalainoihin. Suomeen rekisteröidyt sijoitusrahastot tekivät ulkomaisia arvopaperisijoituksia 3,0 mrd. euron arvosta, mikä oli 3,5 mrd. euroa vähemmän kuin edellisvuonna. Tämä johtui pääasiassa ulkomaisiin sijoitusrahasto-osuuksiin tehtyjen sijoitusten kotiuttamisesta.

Kuvio 3: Suomesta ulkomaille suuntautuneiden arvopaperisijoitusten kannat vuonna 2013 sijoitussektoreittain, miljardia euroa

Suomesta ulkomaille tehtyjen arvopaperisijoitusten markkina-arvo oli 250,9 mrd. euroa vuoden 2013 lopussa. Hinnanmuutokset kasvattivat arvopaperisijoitusten markkina-arvoa 8,8 mrd. euroa vuoden aikana. Vastaavasti edellisvuonna arvopaperisijoitukset kasvoivat 13,6 mrd. euroa hinnanmuutosten ansiosta

Kuvio 4: Suomesta ulkomaille suuntautuneiden arvopaperisijoitusten vuosimuutos 2006–2013, miljardia euroa

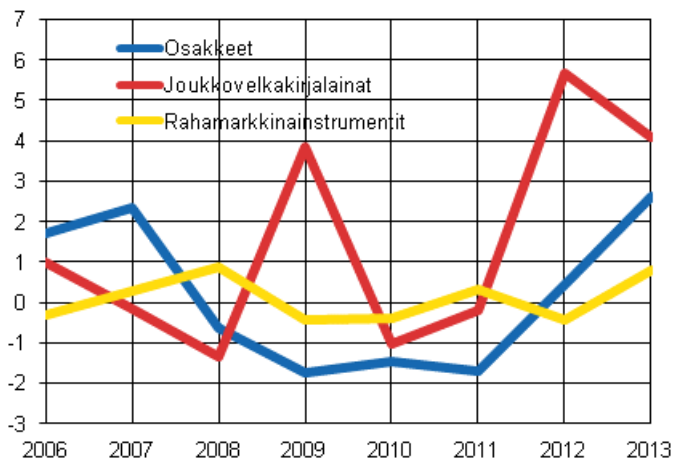
Ulkomailta Suomeen maksettiin arvopaperisijoituksiin liittyviä tuottoja yhteensä 5,0 mrd. euroa. Osinkotuloja ulkomailta Suomeen tuli 1,6 mrd. euroa, kun edellisvuonna vastaava luku oli 1,2 mrd. euroa. Korkotuloina ulkomailta Suomeen maksettiin 2,7 mrd. euroa. Verrattuna edellisvuoteen korkotulot supistuivat 0,3 mrd. euroa.

1.1.3 Arvopaperisijoitukset ulkomailta Suomeen

Arvopaperivelat kasvoivat 21,1 mrd. euroa vuonna 2013. Tästä 14,4 mrd. selittyy ulkomaisten sijoittajien sijoituksilla suomalaisiin arvopapereihin ja loput, 6,7 mrd. euroa, arvopapereiden arvon nousulla. Verrattuna vuoteen 2012 sijoitusvirta Suomeen supistui.

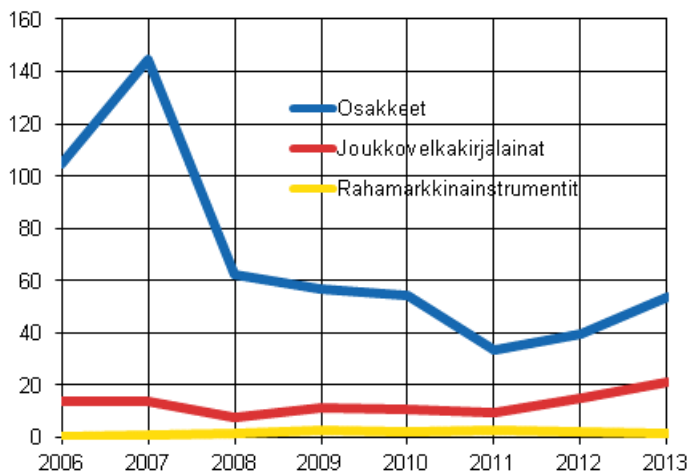
Yritysten arvopaperivelat, vuonna 2013, kasvoivat 19 mrd. euroa 57 miljardista 76 miljardiin. Ulkomaiset sijoittajat hankkivat suomalaisten yritysten osakkeita 2,6 mrd. eurolla. Vuonna 2012 suomalaisten yritysten osakkeisiin sijoitettiin nettomääräisesti ulkomailta 0,4 mrd. euroa, mutta sitä ennen edellisen kerran vuonna 2007 suomalaisia osakkeita ostettiin enemmän ulkomailta kuin myytiin pois. Vuoden 2013 aikana myös suomalaisten yritysten osakkeiden arvo kasvoi, mikä kasvatti sijoituskantaa. Ulkomaiset sijoittajat hankkivat yritysten liikkeeseen laskemia joukkovelkakirjalainoja yli 4 mrd. euron edestä, joka on hieman vähemmän kuin vuonna 2012.

Kuvio 5: Suomalaisten yritysten arvopaperivelka, sijoitusvirrat vuosina 2006–2013, miljardia euroa

Yritysten arvopaperivelasta valtaosa, 70 prosenttia, on ulkomaalaisten sijoituksia osakkeisiin. Yritysten velkapapereihin suuntautuvat ulkomaiset sijoitukset muodostavat arvopaperivelasta loput 30 prosenttia.

Kuvio 6: Suomalaisten yritysten arvopaperivelka, sijoituskannat vuosina 2006–2013, miljardia euroa

Suomesta ulkomaille maksettiin osinkoja 2,1 mrd. euroa vuonna 2013, kun edellisvuonna ulkomaisille sijoittajille maksettujen osinkojen määrä oli 0,3 mrd. euroa enemmän. Korkoja Suomesta ulkomaille maksettiin 4,2 mrd. euroa, mikä on 0,6 mrd. euroa vähemmän kuin edellisvuonna.

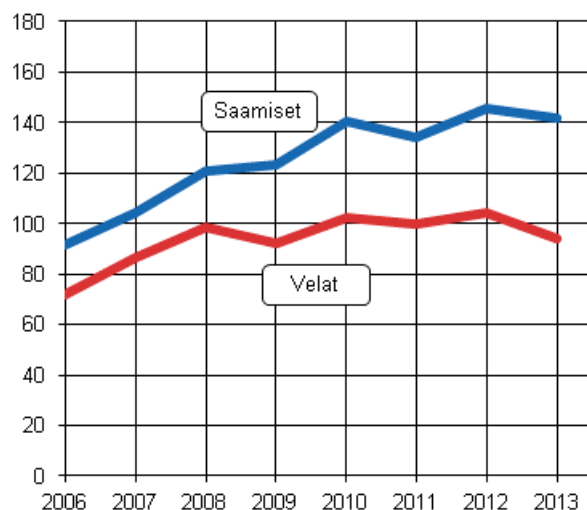
1.1.4 Suorat sijoitukset

Tässä julkistuksessa tarkastellaan ulkomaisia suoria sijoituksia bruttomääräisinä. Tällä tarkoitetaan, että suoriin sijoituksiin luettavia konsernin sisäisiä ulkomaisia velkoja ja saamisia ei ole nettoutettu miltään osin.

Suorien sijoitusten bruttosaamiset vuoden 2013 lopussa olivat 141,6 mrd. euroa ja vastaavat velat 94,1 mrd. euroa. Vuoden 2013 aikana saamiset vähenivät 3,7 mrd. ja velat 9,7 mrd. Suorien sijoitusten kantojen lasku näkyy erityisesti konsernien sisäisten lainojen ja kauppaluottojen muutoksina. Vuonna 2013 nämä vieraan pääoman ehtoiset saamiset vähenivät 4,4 mrd. euroa ja vastaavat velat 7,1 mrd. euroa.

Bruttomääräisesti tarkasteltuna suorien sijoitusten kannat kasvoivat voimakkaasti aina vuoteen 2010 saakka, minkä jälkeen kehitys on ollut tasaisempaa. Vuosina 2006-2008 suorien sijoitusten saamiset ylittivät velat noin 20 mrd. eurolla, minkä jälkeen tämä erotus on kaksinkertaistunut. Tarkasteltaessa vain oman pääoman eriä tämä suoriin sijoituksiin liittyvä nettovarallisuusaseman kasvu on ollut vieläkin voimakkaampaa.

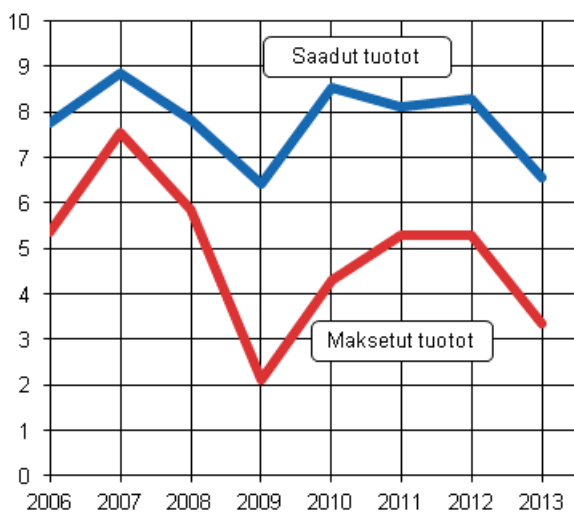
Kuvio 7: Suorien sijoitusten bruttosaamiset ja velat 2006 —2013, miljardia euroa

Vuonna 2013 Suomelle kertyi tuottoja ulkomaisista suorista sijoituksista 6,6 mrd. euroa ja Suomesta ulkomaille tuottoja kirjautui 3,4 mrd. euroa. Vuoden 2013 lopun bruttosaamisiin ja -velkoihin suhteutettuna Suomesta ulkomaille sijoitettujen varojen tuotto prosentti oli 4,6 ja ulkomaisten Suomesta saamien suorien sijoitusten tuotto 3,6 prosenttia. Vuosina 2010-2012 saadut tuotot olivat keskimäärin 5,9 ja maksetut 4,9 prosenttia.

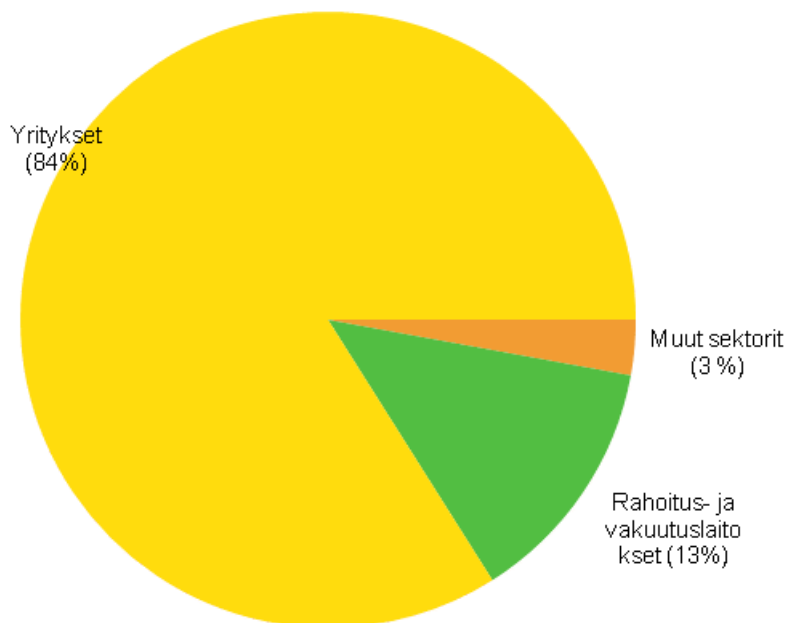

Kuvio 8: Suorien sijoitusten saadut ja maksetut tuotot 2006–2013, miljardia euroa

Suoria sijoituksia on lähinnä yritys- ja rahoitussektoreilla. Sektori määräytyy sijoitussuhteen kotimaisen osapuolen sektoritiedon perusteella. Vuonna 2013 ulkomaisten suorien sijoitusten veloista yrityssektorin osuus oli 75 prosenttia ja rahoitussektorin 24 prosenttia. Ulkomaaisista saamisista yrityssektorin osuus oli 84 prosenttia ja rahoitussektorin 13 prosenttia.

Kuvio 9: Suorien sijoitusten bruttosaamiset 2013, (osuudet sektoreittain)

1.1.5 Johdannaiset ja muut sijoitukset

Johdannaisiin liittyviä saamisista suomalaisilla oli vuoden 2013 lopussa 82,1 mrd. euroa ja velkoja 77,7 mrd. euroa. Suurin osa johdannaisiin liittyvistä saamisista ja veloista oli pankkien hallussa. Johdannaisten virtakirjauksissa on siirrytty nettokirjauksista bruttomääräisiin kirjauksiin tilastouudistuksen myötä, jonka vuoksi johdannaisten virroista eritellään saamiset ja velat. Bruttomääräinen kirjaustapa kasvattaa rahoitussaamisiin ja -velkoihin liittyviä kokonaisvirtoja. Rahoitustaseen nettomääräiseen erään kirjaustavan muutoksella ei ole vaikutusta.

Rahoitustaseen muihin sijoituksiin luetaan lainat, talletukset ja kauppaluotot. Talletussaamia suomalaisilla oli vuoden lopussa 86,1 mrd. euroa ja velkoja 95,5 mrd. euroa. Vuoden aikana pääomaa tuotiin Suomeen talletuksina 4,5 mrd. euroa. Lainoina saamia oli 62,7 mrd. euroa ja velkoja 82,6 mrd. euroa.

Tilastouudistuksen myötä uutena eränä muihin sijoituksiin tuli muu oma pääoma. Uusi erä koostuu omasta pääomasta, joka ei ole arvopaperimuotoista ja käsittää omistusosuudet sivuliikkeissä sekä muissa yksiköissä, joilla ei ole erillistä oikeushenkilöllisyyttä. Myös omistusosuudet kansainvälisissä järjestöissä luetaan mukaan muun oman pääoman erään. Lisäksi Kansainvälisen valuuttarahaston IMF:n myönnettyihin erityisnosto-oikeuksiin liittyvä vastaerä (Special Drawing Rights, SDRs) esitetään omana eräänä rahoitustaseen muiden sijoitusten velkapuolella.

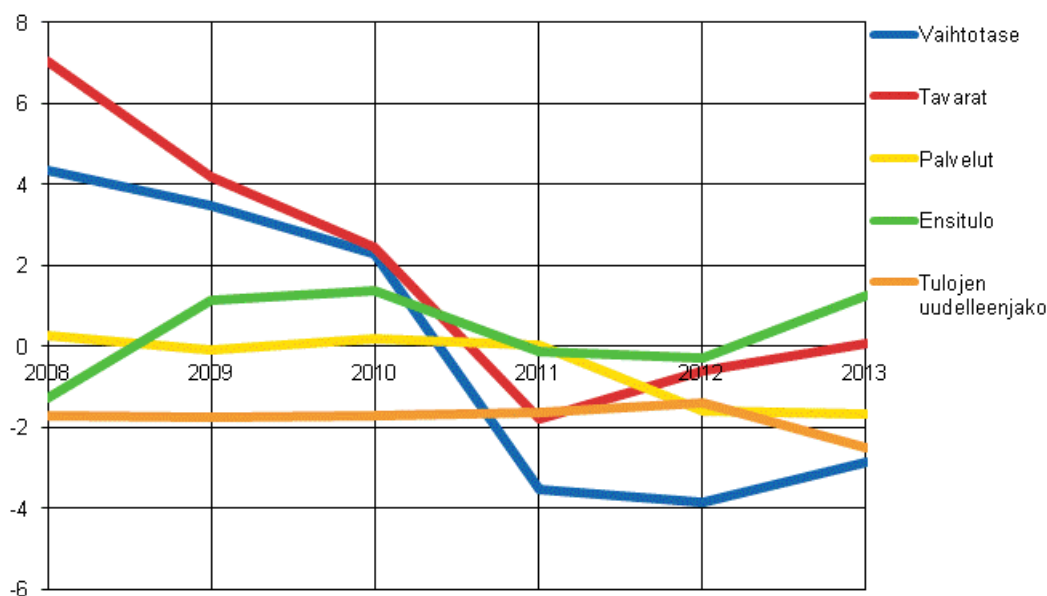
Muiden sijoitusten saamiset ja velat pienenevät saman verran, joten nettomääräisenä ne kumosivat toisensa. Suurempi vaikutus muiden sijoitusten nettoarvoon kokonaisuudessaan oli valuuttakurssi- ja muiden arvostuserien muutoksilla ja nettovelka kasvoi vuoden 2012 lopun 27,9 mrd. eurosta 29,0 mrd. euroon vuoden 2013 loppuun mennessä.

1.2 Vaihtotase

Vaihtotaseeseen on tehty luokitusmuutoksia vuodelle 2013, jonka takia vaihtotaseen alarierien aikasarja vuosille 2006-2012 ei ole täysin vertailukelpoinen vuoden 2013 kanssa.

Vuoden 2013 vaihtotase oli 2,9 miljardia alijäämäinen, kun vuonna 2012 alijäämä oli 3,9 miljardia euroa. Alijäämään vaikuttivat erityisesti palvelut ja tulojen uudelleenjaon tili.

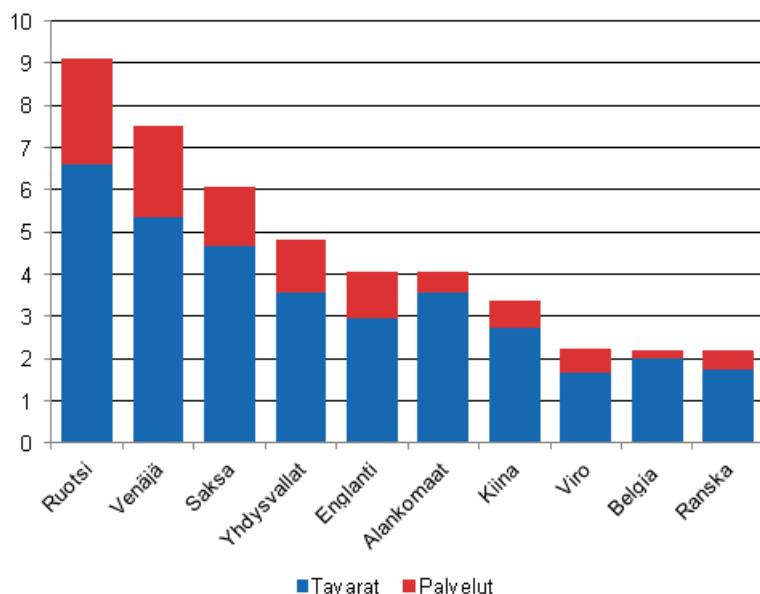
Kuvio 10: Vaihtotase alarierineen netto, vuosina 2008–2013, miljardia euroa

1.2.1 Tavarat ja palvelut

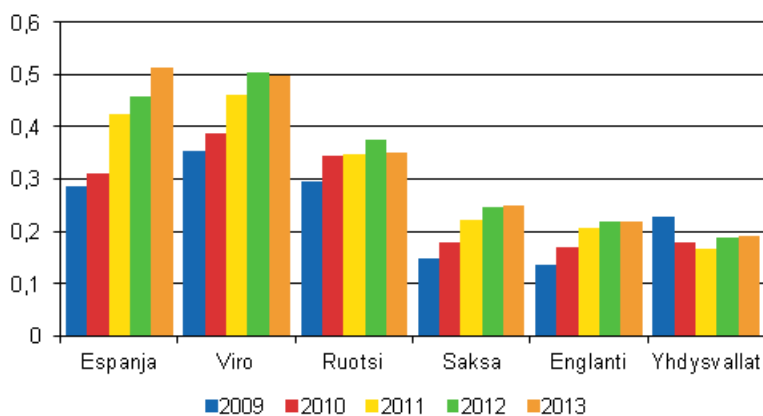
Maksutaseen mukainen kauppatase, tavaroiden viennin ja tuonnin erotus, oli lievästi positiivinen. Tavaraita vietiin 55,6 miljardilla eurolla ja tuotiin 55,5 miljardilla. Tavaratuonnin taso on tarkentunut kansantalouden tilinpidon heinäkuun julkistuksesta johtuen luokituseriin tehdyistä korjauksista. Aikaisempien vuosien tapaan suurimmat vientimaat olivat Ruotsi, Venäjä ja Saksa. Saksan jälkeen tavaraita vietiin eniten Hollantiin. Kun palveluiden ja tavaroiden vienti lasketaan yhteen neljänneksi suurimmaksi vientimaaksi nousee Yhdysvallat.

Kuvio 11: Suomen vienti 10 suurimpaan kohdemaan vuonna 2013, miljardia euroa

Palvelutase oli 1,7 miljardia euroa alijäämäinen, kun palveluvienti oli 20,8 ja palvelutuonti 22,4 miljardia. Palveluviennin keskeisimpiä eriä olivat televiestintä-, tietojenkäsittely ja tietopalvelut, matkailu ja muut liike-elämän palvelut. Näiden palveluerien viennin yhteenlaskettu arvo oli 10,0 miljardia. Palveluiden tuonnin suurimmat erät olivat kuljetus, matkailu ja muut liike-elämän palvelut, yhteensä 15,4 mrd. Näistä palveluiden alieristä matkailun menot jatkoivat tasaista kasvuaan ja nousivat 4,0 miljardiin euroon. Eniten kulutettiin Espanjaan ja Viroon suuntautuviin matkoihin.

Kuvio 12: Suomesta ulkomaille suuntautuneen matkailun menot vuosina 2009–2013, miljardia euroa

1.2.2 Ensitulo ja tulojen uudelleenjakko

Verot ja tuotepalkkiot, jotka aikaisemmin kuuluivat tulonsiirtoihin, luetaan uuden maksutasekäsikirjan mukaan ensitulon tilille.

Ensitulon tili vuonna 2013 oli 1,2 miljardia ylijäämäinen. Sijoitustuloja ulkomailta Suomeen maksettiin 11,8 miljardia ja Suomesta ulkomaille 10,9 miljardia. Sijoitustulo koostuu koroista, osingoista ja uudelleensijoitetuista voitoista.

Liitetaulukot

Liitetaulukko 1. Ulkomaiset bruttosaamiset sijoituslajeittain, kanta, milj. euroa

			2008	2009	2010	2011	2012	2013
S1 Koko kansantalous (kotimaiset sektorit yhteensä)	1. Rahoitustase	Saamiset	451 283	495 551	608 184	729 271	723 803	646 806
		Velat	456 035	483 982	571 392	693 714	694 574	629 078
		Netto	-4 752	11 568	36 792	35 557	29 229	17 728
	1.1 Suorat sijoitukset	Saamiset	120 834	123 137	140 451	134 036	145 367	141 635
		Velat	98 613	91 819	102 339	99 692	103 872	94 131
		Netto	22 221	31 318	38 112	34 345	41 495	47 504
	1.2 Arvopaperisijoitukset	Saamiset	130 908	176 534	214 755	210 528	239 938	250 935
		Velat	166 040	193 316	207 492	203 245	241 096	264 316
		Netto	-35 132	-16 782	7 263	7 283	-1 157	-13 380
	1.3 Johdannaiset	Saamiset	93 235	81 094	108 335	184 524	135 596	82 106
		Velat	92 972	78 908	103 282	176 731	127 159	77 678
		Netto	263	2 186	5 053	7 794	8 437	4 427
	1.4 Muut sijoitukset	Saamiset	100 312	106 837	137 488	192 192	194 505	163 960
		Velat	98 409	119 939	158 279	214 047	222 448	192 953
		Netto	1 903	-13 102	-20 792	-21 855	-27 943	-28 993
	1.5 Valuuttavaranto	Saamiset	5 994	7 949	7 155	7 991	8 397	8 171
		Velat	.	.	.	.	.	.
		Netto	5 994	7 949	7 155	7 991	8 397	8 171

1) Luvut tulevat lopullisiksi yli kahden vuoden kuluttua tilastovuoden päättymisestä.

Liitetaulukko 2. Ulkomaiset saamiset ja velat sijoituslajeittain, virta, milj. euroa

		2008	2009	2010	2011	2012	2013	
Saamiset	1. Ulkomaiset saamiset, velat ja netto	45 823	43 194	2 112	80 698	18 870	-90 187	
	1.1 Suorat sijoitukset	20 659	-2 370	11 217	-2 532	6 523	-4 981	
	1.1.1 Oma pääoma	15 899	5 636	5 166	466	3 390	-2 140	
	1.1.2 Muu pääoma	4 759	-8 006	6 052	-2 998	3 133	-2 842	
	1.2 Arvopaperisijoitukset	-313	26 560	21 044	4 218	15 831	9 017	
	1.2.1 Osakkeet ja sijoitusrahasto-osuudet	-4 399	13 652	11 339	-2 251	8 716	7 253	
	1.2.2 Joukkovelkakirjalainat	6 119	11 740	10 857	8 156	6 401	3 540	
	1.2.3 Rahamarkkinapaperit	-2 033	1 169	-1 152	-1 687	714	-1 776	
	1.3 Johdannaiset	15 022	9 575	-58 372	-4 893	-5 921	-66 210	
	1.4 Muut sijoitukset	10 265	8 814	29 841	83 526	1 905	-28 781	
	1.5 Valuuttavaranto	190	614	-1 619	378	532	768	
	Velat	1. Ulkomaiset saamiset, velat ja netto	50 359	47 853	-1 640	88 993	35 831	-87 643
		1.1 Suorat sijoitukset	13 531	-5 943	9 097	-4 302	3 885	-9 031
1.1.1 Oma pääoma		1 854	590	6 052	571	1 307	-2 431	
1.1.2 Muu pääoma		11 677	-6 532	3 045	-4 874	2 577	-6 600	
1.2 Arvopaperisijoitukset		730	20 008	11 164	12 169	25 158	14 401	
1.2.1 Osakkeet ja sijoitusrahasto-osuudet		-1 172	-458	-974	-705	2 416	2 746	
1.2.2 Joukkovelkakirjalainat		-784	11 834	14 955	19 177	26 088	11 631	
1.2.3 Rahamarkkinapaperit		2 686	8 632	-2 818	-6 303	-3 346	24	
1.3 Johdannaiset		16 504	11 806	-58 495	-3 752	-4 817	-64 037	
1.4 Muut sijoitukset		19 594	21 981	36 594	84 879	11 605	-28 976	
1.5 Valuuttavaranto		.	.	.	.	.	.	

		2008	2009	2010	2011	2012	2013
Netto	1. Ulkomaiset saamiset, velat ja netto	-4 535	-4 659	3 752	-8 295	-16 961	-2 544
	1.1 Suorat sijoitukset	7 128	3 573	2 120	1 770	2 638	4 050
	1.1.1 Oma pääoma	14 045	5 047	-887	-105	2 083	292
	1.1.2 Muu pääoma	-6 918	-1 474	3 007	1 876	555	3 758
	1.2 Arvopaperisijoitukset	-1 043	6 552	9 880	-7 950	-9 328	-5 384
	1.2.1 Osakkeet ja sijoitusrahasto-osuudet	-3 227	14 110	12 313	-1 546	6 299	4 507
	1.2.2 Joukkovelkakirjalainat	6 904	-95	-4 098	-11 021	-19 687	-8 091
	1.2.3 Rahamarkkinapaperit	-4 720	-7 463	1 666	4 617	4 060	-1 800
	1.3 Johdannaiset	-1 482	-2 231	124	-1 140	-1 104	-2 172
	1.4 Muut sijoitukset	-9 329	-13 167	-6 753	-1 353	-9 700	195
	1.5 Valuuttavaranto	190	614	-1 619	378	532	768

1) Luvut tulevat lopullisiksi yli kahden vuoden kuluttua tilastovuoden päättymisestä.

Liitetaulukko 3. Vaihtotase maantieteelliset alueet, milj. euroa

			2008	2009	2010	2011	2012	2013
Tulot	Eurooppa	1. Vaihtotase	74 624	52 359	58 686	64 033	65 920	63 563
		1.1 Tavarat (2013 alkaen)	47 304	31 832	35 323	39 288	39 518	39 470
		1.2 Palvelut	13 107	10 878	11 374	12 375	14 162	13 257
		1.3 Ensitulo	13 009	8 484	10 720	11 154	12 019	10 444
		1.4 Tulojen uudelleenjako	1 204	1 166	1 268	1 216	.	392
	Afrikka	1. Vaihtotase	2 380	1 899	2 309	2 035	2 779	2 292
		1.1 Tavarat (2013 alkaen)	1 547	1 123	1 360	1 270	1 691	1 349
		1.2 Palvelut	.	.	.	.	1 036	.
		1.3 Ensitulo	9	-14	17	29	51	109
		1.4 Tulojen uudelleenjako	.	.	.	.	.	27
	Amerikka	1. Vaihtotase	7 446	4 809	5 279	6 308	6 611	6 830
		1.1 Tavarat (2013 alkaen)	5 504	3 484	3 758	4 484	4 860	4 817
		1.2 Palvelut	1 220	983	1 027	1 274	1 284	1 129
		1.3 Ensitulo	698	339	487	542	448	832
		1.4 Tulojen uudelleenjako	24	.	.	.	.	51
	Aasia	1. Vaihtotase	1 330	1 117	1 315	1 235	1 806	1 416
		1.1 Tavarat (2013 alkaen)	831	607	667	714	1 020	688
		1.2 Palvelut	491	.	.	499	740	.
		1.3 Ensitulo	8	4	-1	22	46	83
		1.4 Tulojen uudelleenjako	.	.	.	.	.	19
Australia Oseania ja muut alueet	1. Vaihtotase	1 235	913	1 018	1 018	1 073	842	
	1.1 Tavarat (2013 alkaen)	649	401	503	722	718	584	
	1.2 Palvelut	470	424	411	208	245	169	
	1.3 Ensitulo	116	88	104	87	108	82	
	1.4 Tulojen uudelleenjako	.	.	.	.	.	7	
Maailma	1. Vaihtotase	105 147	78 581	87 838	92 744	95 510	90 752	
	1.1 Tavarat (2013 alkaen)	64 460	44 977	50 569	54 380	56 066	55 582	
	1.2 Palvelut	22 884	20 940	21 896	22 464	23 172	20 758	
	1.3 Ensitulo	16 229	11 100	13 736	13 843	13 889	13 322	
	1.4 Tulojen uudelleenjako	1 575	1 565	1 637	2 057	2 383	1 089	

			2008	2009	2010	2011	2012	2013
Menot	Eurooppa	1. Vaihtotase	79 177	58 849	67 701	76 994	78 845	71 850
		1.1 Tavarat (2013 alkaen)	47 002	34 418	40 931	47 395	48 516	48 475
		1.2 Palvelut	16 586	15 151	15 369	16 244	18 119	16 723
		1.3 Ensitulo	13 553	7 666	9 845	11 552	11 989	6 255
		1.4 Tulojen uudelleenjako	2 036	1 615	1 556	1 804	.	398
	Afrikka	1. Vaihtotase	646	402	637	639	848	995
		1.1 Tavarat (2013 alkaen)	426	186	435	489	533	634
		1.2 Palvelut	209	209	194	147	342	344
		1.3 Ensitulo	9	5	5	3	.	-23
		1.4 Tulojen uudelleenjako	2	2	2	.	.	39
	Amerikka	1. Vaihtotase	5 737	4 622	5 124	6 159	6 435	6 943
		1.1 Tavarat (2013 alkaen)	3 565	2 814	3 264	4 056	4 037	4 353
		1.2 Palvelut	2 045	1 736	1 766	2 064	2 362	2 100
		1.3 Ensitulo	98	64	82	31	17	447
		1.4 Tulojen uudelleenjako	29	9	12	.	.	42
	Aasia	1. Vaihtotase	507	312	522	577	743	778
		1.1 Tavarat (2013 alkaen)	357	162	371	467	501	472
		1.2 Palvelut	144	144	145	107	269	301
		1.3 Ensitulo	4	4	4	3	.	-23
		1.4 Tulojen uudelleenjako	2	1	2	.	.	28
	Australia Oseania ja muut alueet	1. Vaihtotase	684	262	358	352	211	170
		1.1 Tavarat (2013 alkaen)	575	193	252	264	142	85
		1.2 Palvelut	84	48	79	70	71	56
		1.3 Ensitulo	24	21	26	16	-3	21
		1.4 Tulojen uudelleenjako	1	.	1	.	.	8
	Maailma	1. Vaihtotase	100 794	75 091	85 548	96 288	99 366	93 601
		1.1 Tavarat (2013 alkaen)	57 395	40 770	48 114	56 168	56 654	55 499
		1.2 Palvelut	22 615	21 042	21 724	22 437	24 764	22 421
		1.3 Ensitulo	17 508	9 965	12 347	13 982	14 181	12 074
1.4 Tulojen uudelleenjako		3 276	3 314	3 363	3 701	3 768	3 607	

1) Luvut tulevat lopullisiksi yli kahden vuoden kuluttua tilastovuoden päättymisestä.

Tietojen tarkentuminen

Tietojen tarkentuminen

	Heinäkuun julkistus 11.7.2014	Uusin julkistus 24.9.2014	Tarkentuminen miljoonaa euroa
1. Vaihtotase	-4398	-2850	1547
1.1 Tavarat	-78	83	161
1.2 Palvelut	-1561	-1662	-101
1.3 Ensitulo	-272	1248	1520
1.4 Tulojen uudelleenjako	-2487	-2518	-31

Laatuseloste: Suomen maksutase ja ulkomainen varallisuusasema

1. Tilastotietojen relevanssi

1.1 Tietosisältö ja käyttötarkoitus

Maksutasetilasto ja ulkomainen varallisuusasema muodostavat ulkomaisten tilastojen kokonaisuuden, joka kuvaa kansantalouden ulkoista tasapainoa sekä ulkomaisia saamis- ja velkavarantoja. Tilastoa voidaan käyttää analysoitaessa kansantalouden ulkoista tasapainoa, tai saamis- ja velkasuhteita, niiden rakennetta ja kehitystä, tai vertailtaessa niitä muihin maihin.

Maksutaseella tarkoitetaan tilinpitoasetelmaa, joka kuvaa järjestelmällisesti kansantalouden ja muun maailman väliset liiketoimet tietyltä ajanjaksolta sekä reaalityökalouden että rahoituspuolen näkökulmasta. Maksutasetilasto ja ulkomainen varallisuusasema ovat osa kansantalouden tilinpitojärjestelmää.

Maksutase kattaa liiketoimet, jotka tehdään kansantalouteen kuuluvien talousyksiköiden (kotimaassa asuvien) ja muuhun maailman kuuluvien talousyksiköiden (ulkomailla asuvien) kesken. Maksutase koostuu vaihto-, pääoma- ja rahoitustaseesta.

Ulkomaisen varallisuuden tilasto kuvaa rahoitustaseen pääomavirroista syntyneitä ulkomaisia saamis- ja velkavarantoja.

Maksutaseen ja ulkomaisen varallisuuden tilastojen laadinnassa noudatetaan IMF:n maksutasekäsikirjan (6. painos vuodelta 2009) ohjeita ja suosituksia. Euroopassa maksutasetilastointia ohjeistavat Euroopan keskuspankki (rahoitustase) ja Eurostat (vaihtotase).

Maksutasetilastointi perustuu Suomen lakisääteisiin velvoitteisiin tuottaa ja raportoida maksutasetilastoa Euroopan keskuspankille (EKP) (EKP:n suuntaviivat EKP/2011/23) ja Euroopan yhteisöjen tilastotoimistolle Eurostatille (Euroopan komission asetus N:o 555/2012) sekä Kansainväliselle valuuttarahastolle (IMF).

Maksutasetta on julkaistu vuodesta 1922 lähtien, vuodesta 1948 maksutasetta on laadittu IMF:n maksutasekäsikirjan mukaisesti.

1.2 Keskeiset käsitteet ja luokitukset

Maksutasetilaston järjestelmä käyttää kuvauksessaan seuraavia tilastoyksiköitä ja niiden ryhmittelyjä

- taloudellinen alue
- institutionaaliset yksiköt ja sektorit
- Suomessa asuva, Ulkomailla asuva (residence)
- virrat ja varannot

Käytetyt luokitukset liittyvät tilastoyksiköihin:

- institutionaalinen yksikkö- ja sektoriluokitus
- rahoitusvaateiden luokittelu

Maksutasetilaston keskeisiä käsitteitä ovat :

- **Vaihtotase:** Kuvaa ulkomaisten taloustoimien, kuten tavaroiden ja palvelujen ulkomaankaupan, ensitulojen ja tulojen uudelleenjaon, vaikutusta kansantuloon ja kansantalouden säästämisen ja investointien väliseen tasapainoon.
- **Kauppataase:** Kuvaa tavaroiden ulkomaankaupan tasapainoa viennin ja tuonnin osalta.
- **Rahoitustase:** Kuvaa vaihtotaseen alijäämän rahoitusta tai ylijäämän sijoittamista ulkomaille ja koostuu suorista sijoituksista, arvopaperisijoituksista, muista sijoituksista, johdannaisista sekä keskuspankin valuuttavarannon muutoksista.

- **Ulkomainen (netto)varallisuusasema:** Kertoo rahoitussuhteiden ja velkojen arvon ja rakenteen tilastointiajanjakson lopussa.

2. Tilastotutkimuksen menetelmäkuvaus

Maksutasetilaston laatimiseen käytetään suoraan tiedonkeruuta ja muista taloustilastoista johdettua tietoa. Tulli kerää tiedot tavaroiden ulkomaankaupasta sekä julkaisee ulkomaankauppatilastot. Tilastokeskus kerää tiedot palvelujen kansainvälisestä kaupasta, tulojen uudelleenjaosta ja pääomansiirroista. Tilastokeskus kerää yhteistyössä Suomen Pankin kanssa tiedot rahoitustaseen, pääomakorvausten ja ulkomaisen varallisuuden tilastointia varten. Seuraavaksi esitellään maksutaseen alaerien eri tietolähteet ja laadintamenetelmät.

2.1 Vaihtotase

2.1.1 Kauppatase

Maksutasetilastoinnissa tavarantuonnin arvot muutetaan Tullin ulkomaankauppatilaston cif-määräisistä tuonnin arvoista maksutaseen fob-määräisiksi arvoiksi, jolloin rahdin ja vakuutuksen osuus tavarantuonnista siirretään kuljetusmenoihin. Lisäksi Tullin ulkomaankauppatilaston tuontiin ja vientiin lisätään alustoimitukset, joihin kuuluvat muun muassa satamissa ja terminaaleissa hankitut tavarat ja polttoaineet. Maksutasetilastoinnin maittain jaetuissa tavarakauppatiedossa vienti on tilastoitu määrämaan mukaan, tuonti EU-alueelta lähetysmaan mukaan 31.12.2012 saakka ja alkuperämaan mukaan 1.1.2013 alkaen ja tuonti EU:n ulkopuolelta alkuperämaan mukaan.

Tulli kerää kaikki tavarakaupan tilastoinnissa tarvittavat tiedot. Tiedot Suomen kaupankäynnistä EU:n ulkopuolisten kanssa saadaan tullausjärjestelmästä. EU:n sisäisestä kaupasta tuojat ja viejät ilmoittavat kuukausittain EU:n Intrastat-järjestelmän mukaiset tilastotiedot tullilaitoksen aluehallintoon, joka tarkistaa ne ja toimittaa edelleen Tullille.

2.1.2 Palvelut

Palveluerissä käytetään Tilastokeskuksen keräämää tietoa matkailun, kuljetuksen ja ns. muiden palvelujen kaupan erilliskyselyistä.

Palvelut, matkailu

Matkailuerään tilastoidaan kaikki muut matkasta aiheutuvat menot kuin maiden väliset kuljetukset, jotka luetaan kuuluvaksi kuljetuserään. Matkailuerään kuuluviksi luetaan myös risteilyistä, kausi- ja rajatyöntekijöistä sekä ulkomaisesta opiskelusta ja sairauenhoidosta aiheutuneet menot.

Palvelut, kuljetus

Kuljetuksista valtaosa on merikuljetusrahtimenoja ja alusten maksamia ahtaus-, satama-, väylä- ja luotsimenoja. Merikuljetusrahtitulot ovat suomalaisten varustamojen ulkomaisten tavaroiden kuljetuksista ansaitsemia tuloja. Vastaavat menot ovat ulkomaisille kuljettajille maksettuja merikuljetusmenoja. Huomattava kuljetustuloerä on ulkomaisilta matkailijoilta saatu kuljetustulo, joka jakautuu merikuljetustuloon ja lentokuljetustuloon. Vastaavat menot ovat suomalaisten ulkomaisille kuljetusyrityksille maksamia menoja.

Palvelut, muut palvelut

Muihin palveluihin luetaan vakuutus- ja rahoituspalvelut, posti- ja telekommunikaatiopalvelut, rakennuspalvelut, tietotekniikka- ja informaatiopalvelut, rojaltit ja lisenssimaksut, muut liike-elämän palvelut sekä henkilökohtaiset, kulttuuri- ja virkistyspalvelut.

Tiedot ulkomaisista vakuutustuloista ja -menoista saadaan Finanssivalvonnan toteuttamasta vuosikyselystä. Kyselyssä ovat mukana kaikki Suomessa vakuutuksia myyvät yritykset. Tavaravakuutusta koskevat tiedot perustuvat pääosin Tullin määrävuosittain toteuttaman tavarakaupan rahti- ja vakuutuslaskutuksen tuloksiin. Lisäksi suomalaisilta yrityksiltä tiedustellaan palvelukyselyn yhteydessä niiden ulkomailta hankkimia vakuutuspalveluja.

2.1.3 Ensitulo: palkansaajakorvaukset ja pääomakorvaukset

Tuotantotekijäkorvauksiin luettavat palkat ja palkkiot sisältävät maksut ammattipalveluista ja muut henkilökohtaiset palkat ja palkkiot sekä työnantajan sosiaalivakuutusmaksut. Nämä tiedot saadaan verottajan maksuunpanotilastosta ja rajoitetusti verovelvollisten aineistosta.

Pääomakorvaukset tilastoidaan pääosin Tilastokeskuksen ja Suomen Pankin tekemien maksutasekyselyjen mukaisesti ja tiedot pääomakorvauksista laaditaan sijoituslajeittain.

2.1.4 Tulojen uudelleenjako

Vastikkeettomat tulonsiirrot jaetaan yksityisiin ja julkisiin. Yksityisten tulonsiirtotietojen laadinnassa on käytetty apuna historiallista aineistoa, hallinnollista budjettitietoa, asiantuntija-arviota sekä muiden yksityisten tulonsiirtojen tapauksessa vakuutuspalveluja koskevaa kyselyä. Julkisten tulonsiirtojen ennakkotiedot kerätään Valtiokonttorista saatavista valtion kirjanpitolietoista, ja vuoden lopussa Tilastokeskus tarkistaa ne tilinpäätösaineiston ja erityisselvitysten perusteella. Erityisselvityksiin käytetään EU:n Suomea koskevissa tilastoissaan ilmoittamia tukipalkkioiden ja muiden EU-maksujen tietoja.

2.2. Pääomatase

Pääomansiirtojen tilastotiedot perustuvat Tilastokeskuksen käytössä oleviin hallinnollisiin aineistoihin, pääasiassa valtion tilinpäätökseen.

Vaihtotaseen ja pääomataseen puuttuvien kuukausi- ja neljännesvuositietojen arviointi

Palveluerien kuukausittaiset ennakoarviot tehdään rakenteellisiin aikasarja- ja indikaattorimalleihin perustuvaa menettelyä käyttäen. Siinä estimoitavaa palvelukauppaa tarkastellaan osana koko ulkomaankauppaa. Neljännesvuosittaiset mallitulokset jaetaan kuukausille.

Tietoja korjataan kahdessa vaiheessa, ensin neljännesvuosittain, kun saadaan tilastotiedot matkailusta, kuljetuksesta ja muista palveluista. Toinen revisio ajoittuu vuosittain syyskuuhun, kun muiden palvelujen vuosikyselyn tulokset valmistuvat.

Pienten erien osalta, kuten palkkojen, yksityisten tulojen uudelleenjaon ja pääomansiirtojen, joissa tieto saadaan vuosittain, kuukausiarviot perustuvat pääsäännön mukaan edellisen vuoden tasoon, joka on jaettu tasan kuukausille.

2.3 Rahoitustase ja ulkomainen varallisuusasema

Tilastokeskus kerää yhteistyössä Suomen Pankin kanssa tiedot rahoitustaseen ja pääomakorvausten virroista sekä ulkomaisten saamisten ja velkojen varantotiedoista.

Maksutasekyselyjä on nykyään kolmentyyppisiä:

1. Tilastokeskuksen ulkomaisten rahoitussaamisten ja -velkojen kuukausi- ja vuosikyselyt, joilla kerätään tiedot saamisten ja velkojen varannoista ja niiden muutoksista (netto), arvostuseristä sekä vastaavista koroista ja osingoista sektoreittain.
2. Suomen Pankin tilinhoitajayhteisöille (kotimaiset arvopaperien säilyttäjät) suunnattu kuukausittainen arvopapereiden säilytyskysely.
3. Suomen Pankin kuukausikysely ulkomaisista arvopaperisaamisista ja -veloista.

Lisäksi Suomen Pankki kerää tietoja maksutasetta varten myös EKP:n rahalaitosten ja sijoitusrahastojen tasetiedonkeruiden yhteydessä.

Tilastointijärjestelmän peruseriaatteena on kysely suoraan tiedon lähteeltä eli sijoitus- tai rahoituspäätöksiä tekevilta institutionaalisilta yksiköiltä. Maksutasekyselyt ovat luonteeltaan kokonaistutkimuksia, joista pienet yritykset on jätetty pois. Pienet yritykset huomioidaan menetelmällisesti.

Yrityssektorin kyselyjen kehikot määrittellään Tilastokeskuksen yritys- ja yhteisörekisterin perusteella. Yritysrekisterissä on tiedot noin 300 000 yhteisöstä sekä merkintä ulkomaalaisomistuksesta. Lisäksi rekisterissä on lisätietona luettelo yrityksistä, joilla on ulkomaisia tytäryrityksiä. Kehikkoja täydennetään verohallinnolta saatavien 15 000 suurimman yrityksen tasetietojen sekä kyselyistä saatujen tietojen perusteella. Yrityssektorin maksutasekyselyihin otetaan mukaan sellaiset yritykset, joiden ulkomaisten

saamisten ja velkojen ennakoidaan näiden tietolähteiden perusteella olevan suurimpia. Käytännössä kuukausikyselyn piirissä on viime vuosina ollut noin 90–140 yritystä ja vuosikyselyissä yhteensä noin 1 000–1 200 yritystä.

Rahalaitosten ja sijoitusrahastojen määritelmien ulkopuolelle jäävät muut rahoitussektorin toimijat valitaan maksutasekyselyihin Finanssivalvonnan tietojen, verohallinnon tasetietojen ja yritysrekisterin avulla samalla tavalla kuin yrityssektorin tapauksessa.

3. Tietojen oikeellisuus ja tarkkuus

Maksutasetilastojen laadun ylläpitämiseksi ja parantamiseksi on kiinnitetty suurta huomiota käytännön kyselykehikkojen määrittelyyn ja rekisterien tarkkuuteen. Tilastointiin vaikuttavat rahoitusmarkkinoiden ja yrityssektorin institutionaaliset muutokset on pyritty ottamaan huomioon. Rahoitustaseessa työeläkelaitosten nopeasti kasvava ulkomainen sijoitustoiminta on muuttanut pääomanliikkeiden sektorirakennetta. Yritysten ulkomailla olevat rahoituskeskukset lisäävät yritysten sisäisten, suoriin sijoituksiin tilastoitavien, lyhytaikaisten pääomanliikkeiden vaihtelua. Monikansallisten pankkikonsernien sisäiset pääomavirrat näkyvät erityisesti muissa sijoituksissa. Yrityskaupat aiheuttavat suuria heilahteluja niin suoriin sijoituksiin kuin arvopaperisijoituksiinkin. Tietojen oikeellisuutta ja tarkkuutta tarkastellaan säännöllisesti. Paljon otantavirhettä tärkeämpiä virhelähteitä ovat kehikkovirhe ja mittausvirhe. Kehikkovirhettä syntyy rekisterien jälkeensä jääneisyydestä, kun kaikkia vastaajia ei löydetä, ja mittausvirhettä vastaajien tulkitessa väärin kyselyn tiedonantovaatimusta. Suomen tilastot ovat herkkiä juuri kehikko- ja mittausvirheiden suhteen, koska Suomessa on kansantalouden kokoon verrattuna erittäin suuria kansainvälisiä yrityksiä.

Maksutaseen tilastovirhe

Maksutaseen kahdenkertaisen kirjanpidon periaatteiden mukaisesti maksutaseen osatekijöiden, eli vaihto- ja pääomataseen ja rahoitustaseen summa on nolla. Käytännössä loppusumma on yleensä positiivinen tai negatiivinen luku.

Virheelliset ja tunnistamattomat erät kokonaisuutena ovat kaikkien maksutaseen erien virheiden ja puuttuvien tietojen nettosuure.

Laskennallisesti virhetermillä saatetaan kirjausten yhteenlaskun loppusumma keinotekoisesti nollassi, eli termi on itseisarvoltaan yhtä suuri mutta erimerkkinen kuin muutoin lopputuloksena oleva luku. Tilastovirhe on suhteellisesti suurempi kuukausi- ja neljännesvuositilastossa kuin vuositasolla, koska jälkimmäisessä tarkastelussa monet ajoituserot häviävät. Suurten kansainvälisten yritysten ulkomaiset liiketoimet aiheuttavat tilastoihin huomattavaa vaihtelua, ja niiden liiketoimien vastaerät eivät rahaliiton oloissa välttämättä tule näkyviin Suomen maksutasetilastossa. Lisäksi ajoituserot kirjauksissa saattavat näkyä suurina tilastovirheinä tai peräkkäisinä suurina erimerkkisinä tilastovirheinä.

Vuosikyselyihin perustuvat tiedot arvioidaan tilastovuoden kuukausi- ja neljännesvuosiennakkotilastoihin. Siten tietojen saanti täydentyy ajan mittaan, mikä saattaa johtaa huomattaviin korjauksiin tilastoissa. Suurimmat korjaukset ovat johtuneet yritysten voitonjakotietojen ja uudelleen sijoitettuja voittoja koskevien tietojen saamisesta käyttöön vasta tilastovuotta seuraavan vuoden syksyllä. Tulli korjaa kuukausittaisia ulkomaankauppätietoja vähitellen tilastovuotta seuraavan vuoden kevääseen saakka. Sen sijaan palvelujen ulkomaankaupan käsitteen ja tilastoinnin tarkentaminen on johtanut palveluerien tietojen merkittäviin tasotarkistuksiin 2000-luvulla.

4. Julkaistujen tietojen ajantasaisuus ja oikea-aikaisuus

Kuukausittainen maksutase julkaistaan noin 6 viikon kuluttua tilastokuukauden päättymisestä heti ulkomaankauppatilaston julkaisemisen jälkeen. Kunkin kuukausitiedotteen yhteydessä korjataan myös edellisen kuukauden tiedot. Kuukausitilastoihin arvioidaan neljännesvuosittain ja vuosittain kerättävät tiedot. Laajemmat vuositiedot valmistuvat noin 10 viikossa. Kuukausi- ja neljännesvuositietojen keskinäinen tarkennus- ja korjausrhythmi on sovitettu yhteen. Vuositiedot suorien sijoitusten vuosikyselyistä ja muiden palvelujen kyselyistä valmistuvat tilastovuotta seuraavan vuoden syksyyn mennessä, kun kaikki perustiedot on saatu. EKP:n ja Eurostatin korjausrhythmin mukaan suurimmat korjaukset tehdään aina maaliskuun ja

syyskuun lopussa. Tuolloin korjataan kaikki edellisen vuoden kuukausi- ja neljännesvuositiedot, jotta ne saadaan yhteneviksi korjattavien vuositasen lukujen kanssa. Myös päättynyttä vuotta edeltävän vuoden tietoja korjataan. Luvut tulevat lopullisiksi yli kahden vuoden kuluttua tilastovuoden päättymisestä.

5. Tietojen saatavuus ja selkeys

Maksutasetiedot julkaistaan Tilastokeskuksen verkkosivulla. Tilastokeskus julkistaa kuukausittain maksutasetiedotteet ja neljännesvuosittain hieman yksityiskohtaisemmat maksutaseen, ulkomaisen varallisuuden sekä ulkomaisen bruttovelan tiedot. Maksutaseen ja ulkomaisen varallisuusaseman vuosijulkaisu sisältää pitkiä aikasarjoja maksutaseen ja ulkomaisen varallisuuden eristä sekä ristiintaulukointeja sektoreittain ja vaateittain. Vaihtotaseen erien tiedot on vuosijulkaisussa luokiteltu yksityiskohtaisesti palveluerittäin.

Kuukausitiedotteet julkaistaan Tilastokeskuksen verkkopalvelun kautta ensimmäistä kertaa 11.7.2014. Neljännesvuositiedot julkaistaan Tilastokeskuksen sivuilla 15.9.2014 alkaen ja vuositiedot 24.9.2014 alkaen. Neljännesvuositiedot ovat saatavilla Suomen Pankin verkkosivujen kautta 14.9.2014 saakka ja vuositiedot 16.9.2014 saakka <http://www.suomenpankki.fi/fi/tilastot/maksutase/Pages/taulukot.aspx>

6. Tietojen vertailukelpoisuus

Maksutasetilastoa laaditaan kansainvälisten tilastostandardien ja IMF:n maksutasekäsikirjan (6. painos vuodelta 2009) mukaisesti, mikä takaa tilaston vertailukelpoisuuden. Sekä OECD että IMF ovat julkaisseet uudistetut tilastointistandardinsa. Uusien standardien mukaisten tilastojen julkaisu Suomessa alkoi kesällä 2014.

Vanhojen standardien mukaiset maittaiset ja toimialoittaiset kanta- ja virtatiedot ovat saatavilla Suomen Pankin verkkosivujen kautta neljännesvuositietojen osalta 14.9.2014 saakka ja vuositiedot 16.9.2014 saakka. <http://www.suomenpankki.fi/fi/tilastot/maksutase/Pages/taulukot.aspx>

7. Selkeys ja yhtenäisyys

Maksutase ja ulkomainen varallisuusasema ovat osaksi muista tilastoista johdettu tilasto. Lähdetilastojen ja maksutaseen välillä on eroja muun muassa tiettyjen erien laskennoista tai käsitteiden määritelmistä johtuen. Esimerkkinä tällaisesta erästä on tavaroiden ulkomaankauppa.

Lisätietoja

Mira Malhotra 029 551 3411

Tapio Kuusisto 029 551 3318

Vastaava tilastojohtaja:

Leena Storgårds

www.tilastokeskus.fi

Lähde: Maksutase ja ulkomainen varallisuusasema, Tilastokeskus

Asiakaspalaute: www.tilastokeskus.fi/palaute

---

*Tietopalvelu ja viestintä, Tilastokeskus
puh. 029 551 2220
www.tilastokeskus.fi*

ISSN 2342-3463 (pdf)

*Julkaisutilaukset, Edita Publishing Oy
puh. 020 450 05
asiakaspalvelu.publishing@edita.fi
www.editapublishing.fi*